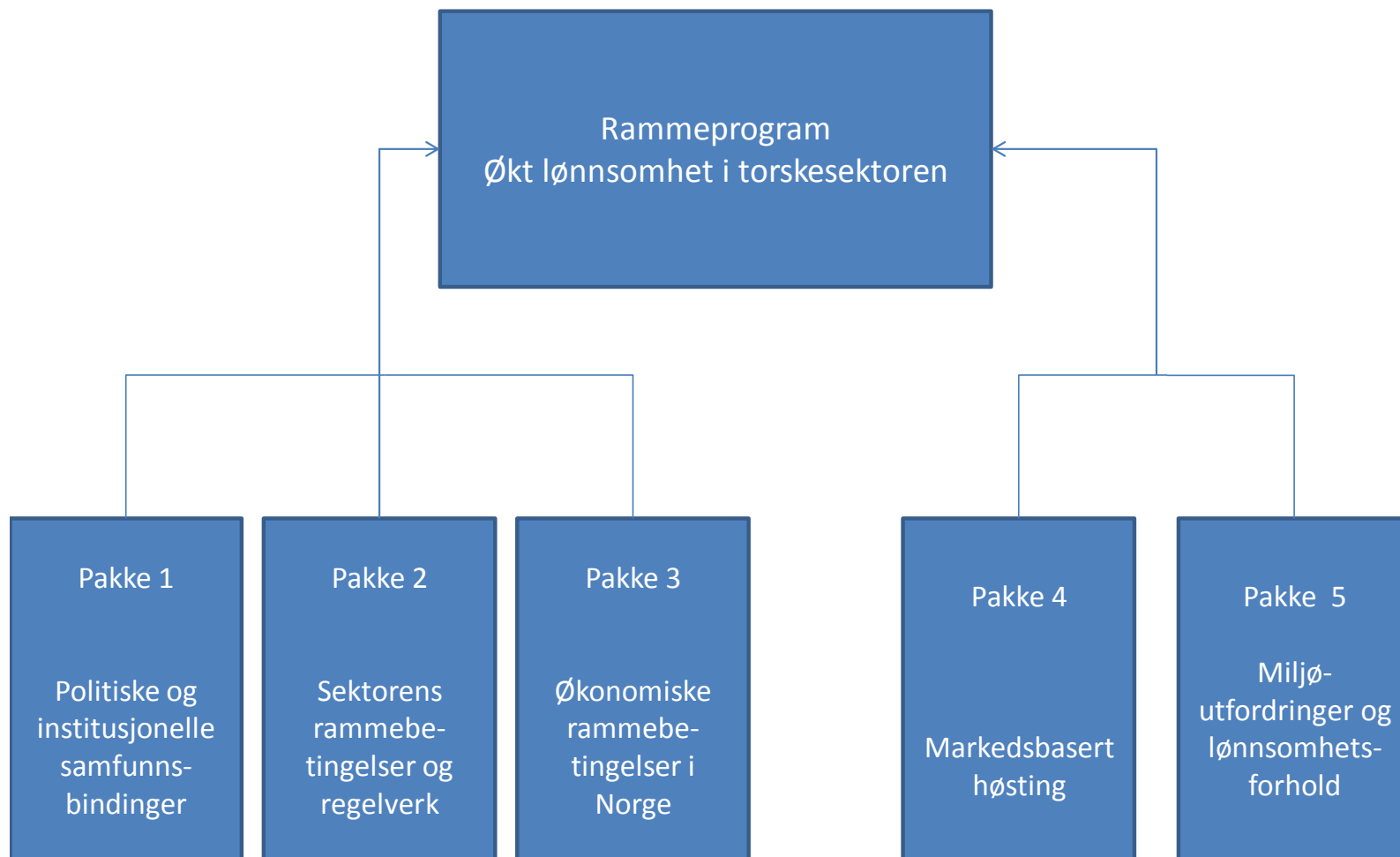

Økt lønnsomhet i torskesektoren

FHF-prosjekt 900543
Status per mai-2015

- Utvikle kunnskap om hvorfor torskesektoren over tid har hatt svak lønnsomhet
- Foreslå tiltak som kan bidra til å øke torskesektorens konkurransekraft og lønnsomhet
- Utvikle faglig kunnskap om hvordan offentlig forvaltning kan bidra til å øke verdiskaping fra fornybare fellesressurser
- Utvikle et sterkt samfunnsvitenskaplig miljø med unik kompetanse om hvordan nasjonale offentlige reguleringer av fangst og produksjon fra ville bestander påvirker næringens internasjonale konkurransekraft, struktur og lønnsomhet

Arbeidspakker i programmet

Styringsgruppe 2015

Navn	Stilling/tittel/organisasjon
Johnny Caspersen	Styreleder Norges Råfisklag
Kjell Ingebrigtsen	Leder Norges Fiskarlag
Sverre Johansen	Direktør Industri Sjømat Norge
Thomas Farstad	Konsernsjef Norway Seafoods ASA
Tommy Torvanger	Konsernsjef Nergård AS
Johan Williams	NFD (observatør)
Berit A. Hanssen	FHF-ansvarlig

Referansegruppe 2015

Navn	Stilling/tittel/organisasjon
Johnny Caspersen	Styreleder Norges Råfisklag
Kjell-Olaf Larsen	Daglig leder Båtsfjordbruket
Jan-Birger Jørgensen	Ass. gen. sekretær Norges Fiskarlag
Paul O. Jensen	Styremedlem Norges Kystfiskarlag
Jürgen Meinhardt	Fagsjef hvitfisk NSL
Willy Godtliebsen	Salgssjef Norges Råfisklag
Thor Wold	Fiskebåtreder
Karl-Viktor Solhaug	Norges Fiskarlag
Synnøve Liabø	Fiskeridirektoratet (observatør)
Bernt Bertelsen	NFD (observatør)
Berit A. Hanssen	FHF-ansvarlig

- Skriftlig:
 - Rapporter
 - Informasjonsark
 - Nettsaker
 - Kronikker/Intervju
 - Populærvitenskapelige artikler
- Foredrag
 - Referansegruppemøter
 - Styringsgruppemøter
 - Høringer
 - Fagdepartement
 - Direktorat
 - Næringsorganisasjoner
 - Salgslag
 - Konferanser/Seminarer

Kompetanseoverføring

- Innspill til sjømatmeldingen
- Overvåkning og rådgiving rundt utvikling av vintersesongen
- Virkemidler for økt bearbeiding og lønnsomhet i sjømatnæringen
- Sekretariat NOU - Rammevilkår fiskeindustri
- Verdens fremste sjømatnasjon - innspill Næringskomiteen
- Innspill SJØMAT 2025 - hvordan skape verdens fremste villfisknæring?
- Innspill LO - Hvordan øke lønnsomheten i torskesektoren?
- Utdanning og videreutdanning

Store prosjekter påbegynt før 2014:

EU:

- EcoFishMan, der nye forvaltningsregimer som bedre skal ivareta miljø- og bærekraftighetshensyn skal utvikles og testes (simuleres)
- WhiteFish, der et verktøy for dokumentasjon og egenkontroll av miljøregnskap i torsk- og hyseindustrien skal utvikles, til bruk i hver enkelt bedrift
- ACCESS (Arctic Climate Change, Economy and Society), som skal analysere konsekvenser av klimaendringer for sjømatnæringer i arktiske strøk.
- MareFrame, der de nye forvaltningsregimene som bedre skal ivareta miljø- og bærekraftighetshensyn (utviklet i EcoFishMan) skal settes ut i livet
- FoodIntegrity, der vi skal se på juks og feilmerking (bla. relatert til påstander om miljøvennlighet og bærekraftighet) av sjømatprodukter, og hvordan dette problemet kan bekjempes eller reduseres

Nordisk råd:

- WhiteFishMaLL, der effekten og betydningen av informasjon relatert til miljø og bærekraftighet skal analyseres, spesielt i forhold til forbrukerinteresse, -preferanse og betalingsvillighet
- Kystfiske i Nord-Atlanteren

Norges forskningsråd:

- CRISP - Senter for forskningsdrevet innovasjon (sammen med HI og næringsaktører)
- CATCH - Fangstbasert havbruk

LO:

- Lønnsom foredling av hvitfisk i Norge - hva skal til? - LO

Synergier fra Torskeprogrammet

- NFD;
 - Sjømatmeldingen
 - Vintersesongen 2013
 - Vintersesongen 2014
 - Evaluering av føringstilskuddet
 - Lønnsomhet fartøy u/11m
 - Sekretariat NOU - Rammevilkår sjømatindustri (2013 og 2014)

Faglig kompetanse

Det er utviklet fagkunnskap om hvordan:

- underliggende faktorene bidrar til sesongtopper i høsting av ville fiskeressurser.
- rammevilkår - sammen med markedsmessig og teknologisk utvikling - påvirker næringsaktørens valg med hensyn på organisering av verdikjeden, høstingsstrategier og produkt.
- biologiske forhold påvirker aktørens økonomi. Dette er ofte avgjørende for utilsiktede effekter av ulike offentlige virkemiddel - og mangel på måloppnåelse ved slike.
- en næring utvikler seg i samspill (og konkurranse) med andre næringer.
- konkurransefortrinn utvikles og vedlikeholdes i bedriftene under stor usikkerhet i omgivelsene.
- material- og produksjonsstyring i ulike organisasjonsmodeller påvirker lønnsomhet og bærekraft.
- økt global arbeidsdeling får lokale strukturelle konsekvenser.
- sosioøkonomiske forhold kan vektlegges i reguleringer av ville fiskebestander.

Foreløpige konklusjoner

- Gjennom Torskeprogrammet er det skapt ny kunnskap om hvordan ulike offentlige virkemiddel påvirker lønnsomheten i torskesektoren.
- Kunnskap utviklet i Torskeprogrammet er blitt sentral i den offentlige debatten om utviklingen i torskesektoren.
- Torskeprogrammet har vært viktig for å utvikle samfunnsfaglig kunnskap om hvordan offentlig forvaltning kan bidra til å øke verdiskaping fra fornybare fellesressurser.

Sentrale utfordringer som må adresseres med tiltak

- Hvordan skal rettighetene i torskefiskeriene fordeles?
- Hvordan skal verdikjeden organiseres?
- Hvordan skal fangstreguleringene utformes?
- Hvordan skal samfunnskontrakten moderniseres?

Hvordan bør rettighetene til dette fiskeriet fordeles?

Her peker torskeprogrammets resultater på behovet for;

- å høste innenfor langsiktige miljømessig bærekraftige rammer
- profesjonalisering, redelighet og redusert sløsing (økonomisk og ernæringsmessig) med en verdifull matressurs.
- å etablere en moderne og åpen markedsarena med restriksjoner både med hensyn til tid, konsentrasjon og ressursrentebeskatning.
- å opprettholde en åpen allmenning for de minste aktørene.

Hvordan bør verdikjeden organiseres?

Her peker torskeprogrammet på behovet for å;

- øke koordineringen mellom de ulike leddene
- utvikle velfungerende mellommarkeder som leverer på:
 - kvalitetsgradert prissetting
 - demper sesongsvingningene
 - reduserer faren for feil kvoteavregning
 - legitimitet hos kjøper og selger
- utvikle teknologiske og logistikkmessige løsninger som gjør kontroll med kvantum og vurdering av kvalitet enklere
- gi næringsaktørene større frihet til å velge organisasjonsform både horisontalt og vertikalt.

Hvordan bør fangstreguleringene utformes?

Her peker Torskeprogrammet på behovet for å;

- dempe de årlige svingningene
- dempe sesongsvingningene
- dempe/fjerne driftsformer som sløser med ressursen
- benytte kvotebonus og ressursrentebeskatning som virkemiddel for å fremme teknologisk og driftsmessige nyvinninger

Samfunnskontrakten

Torskeprogrammets resultater peker på:

- at offentlige virkemiddel har vært mange og svært ambisiøse i torskesektoren - og at de har hatt liten effekt
- behovet for å redusere/likestille næringen med de krav som gjelder for øvrige næringsaktører innenfor biologiske bærekraftige rammer
- behovet for å trekke ressursrentebeskatning inn som et aktivt virkemiddel